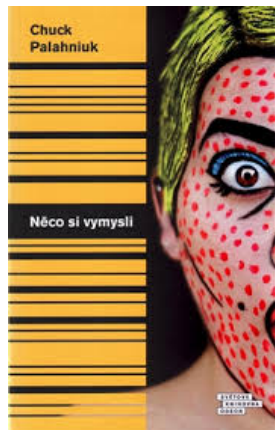

Chuck Palahniuk: Něco si vymysli

Palahniukovi skalní a stepní fanoušci, milovníci chucky hardcoru, se na diskomfort, štítivé znepokojování, nervní nauzeu, nutkavé obracení stránek, protrahované znechucení a související prožitky těší a počítají s nimi. Nebudou zklamáni, slibuje v doslovu sbírky povídek Chucka Palahniuka Něco si vymysli Olga Stehlíková.

Chuck Palahniuk: Něco si vymysli

Odeon Praha

2017

Překlad: Richard Podaný

Bude asi na místě, abych hned na začátku přiznala: mezi ony skalní Palahniukovy fanoušky nepatřím, byť jsem s jeho romány ráda probděla pár noci. Zcela ponořená do děje jsem mu doborvolně obětovávala cenné hodiny spánku, jen abych věděla, *jak to dopadne*. Protože upoutat, vzbudit zvědavost, jo, to Chuck rozhodně umí. Předpokládala jsem tedy, že v povídkách vynikne Palahniuk ještě víc. Krátká forma odstraní rizika odbočování, zbytečných detailů či zdouhavého rozvíjení se děje. Zhuštěná palahniukovatost, náboj plný všeho, co od jeho prózy čtenář očekává. Sled bizarnosti, hnusu, násilí, úchylů a úchylek. Očekávání neočekávaného, očekávání, že zůstaneme stát s otevřenou hubou, *to si děláš prdel?!* Hlavní Palahniukova metoda je totiž hyperbolizace. Jak sám řekl: *Já ty nejlepší pří-běhy sbírám a dávám je dohromady s extrémnějšími podobami téhož pří-běhu. A pak vyberu ty nejextrémnější, (...). Vždycky potom začnu s tou nejpříjemnější, která je vlastně legrační, pak přejdu k té extrémnější, která je však pořád ještě docela vtipná, a nakonec přidám tu poslední, která je už dost neuvěřitelná a vtipná už jen velmi málo* (Host, č. 1/2017).

Jedním z těch extrémů je dospívání. Všem nám bylo kdysi šestnáct a asi všichni se shodneme na tom, že bychom se dobrovolně do puberty nevraceli. Kdo zaváhá, tomu Chuck ve svých povídkách rychle připomene, že *to nechceš, kámo*. Zvrhlost, krutost, perverze, všechno tohle spojuje Palahniuk právě s tím nepřiliš šťastným obdobím lidského života. A vlastně nešetří ani dětství, nedovoluje na ně čtenářům nahlížet idealisticky. Holčička zabije svého koně, aby jí tatínek pořídil jiného? Jejda...

I když v rozhovorech Palahniuk tvrdí, že se snaží vyhnout jakémukoliv třídnímu zařazení svých postav, nejde se nevsimnout, že se obzvlášť v jeho povídkách objevují zástupci nižších společenských tříd, s nezajímavou prací, s nepřiliš uspokojivými úspory na účtech... Ukazuje svět, v němž je lepší nevyčínat. Svět, v němž si děcka ve škole radši vygumují mozky dýcháním lepidla, aby nedostala do držky od méně inteligentních ale rozhodně fyzicky zdatnějších spolužáků. Nebo se rovnou odrovnají, provedou si

mozkovou lobotomií defibrilátorem, ať se nemusí naplňovat ničím očekávání: (...) věděl, že přijímací testy z logického myšlení jsou jenom vstupní brána k nedohlednému životu plnému sraček. K manželství a k vejšce. K placení daní a usilovné snaze vychovat dítě tak, aby nevystřílelo nějakou školu. Že vám to něco připomíná? Choose life. Choose a job. Choose a career. Choose a family. Choose a fucking big television... Radši se vypni.

V zásadě jsme zvířata a vyvinuli jsme se k tomu, abychom otevírali lastury a žrali z nich syrové ústřice, jenže teď se po nás chce, abychom udrželi přehled o všech třech stovkách sester Kardashianových a osmi stech bratřích Baldwinových, říká hrdina povídky *Zombíci*. Ano, jsme jen zvířata. Palahniuk pokusil o moderní obdobu Ezopových bajek. Opice, Křečice, Kojot, Hrabáč, Kohout... Z počátku zvířecí hrdinové, s tlapy, ocasy, zobáky, rychle nám lidštějí. Zvířecí zůstávají už jen jména, přezdívky – a my koukáme na lidskou zoo...

Palahniuk si pohrává i se žánry. Kromě zmíněné trojice bajek, tu nechybí ani odkaz na klasické pohádky (*Princ Žabák*) či variace na love story (*Románek*). Obecně ale povídky z *Něco si vymyslí*, až na výjimky jako úvodní podivně dojemná *Ťuky ťuk* či výborně cynická *Životní realita*, působí trochu nedotaženě. Většina z nich se zdá být pouhými náčrty, rozpracovanými ale nedokončenými nápady. Selhávají zakončení, jako by autor nevěděl, jak z toho vybruslit. Po několika povídkách začíná snaha být trochu šokem, l'art pour l'art, stylistickým cvičením, experimentem na čtenářích. Příběhy, které podle podtitulu *nejde odečíst nejde dočíst* – nudí, unavují, vytrácí se chuť hledat jejich hlubší smysl.